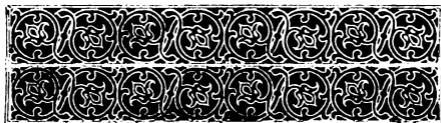

== Druhé nezměněné vydání. ==

Cena 4 kr.

Pražské bouře roku 1897.
Protiněmecké a profižidovské demonstrace v Praze.
Stanné právo. Ohlas venkova. Národní očista.

Napsal

JAN JISKRA.

V PRAZE 1897.

Nákladem a vydáním »Nových Listů«.

Tiskem Edv. Beauforta.

Po konfiskaci druhé opravené vydání.

Bouře . . . Děs a hrůza jimá všechny živoucí tvory, když nadejde bouře v přírodě a zákazonosně pustoší vše kolkolem, ale daleko děsnější, hrůznější jsou chvíle, kdy divá bouře zmítá národ přírody, rozpoutá veškery vášně v lidových davech, které velkou spoustu sejou a samy mnohou zhoubu klidi. Boží dopuštění vidí v bouře věřící lid, jenž za zuřivého hromobiti skroušeně se křížuje, bázlivě rozsvěcuje hromničné svíce a zbožně vzdychá: Pane, smiluj se nad námi hříšnými. Za spuštění lidského však hněvem a zlobou překypují rozechvěná srdce, oheň zášti plane v rozdražděných myslích, z tisíců hrdel ozývá se hlučný, nezkrrotný, mstivý vzdor . . . Zle je, když černá mračna zatemňují všecken obzor, liják anebo krupobiti ničí široké lány úrodných polí, mocný úder bleskový v okamžiku roztrhává staleté stromy — mnohem hůře je tomu, když divoce burácí lidská vášeň a sta lidé rušivě zasáhnou do pravidelného žiti, bez rozvahy odváží se ke všem protivenstvím, bez rozpaku odhodlají se docela k odvážným násilnostem, jež v zápětí mají zničení mnohého díla lidského, houfné zatýkáni, krveproliti, ranění, usmrcení mnoha životů lidských . . .

Takových bouřlivých udalostí trudným jevištěm a smutným svědkem byla naše zlatá, drahá matička českých měst, královská Praha ve čtyřech pohnutých dnech na konci listopadu a počátku prosince r. 1897. Kdo vše nezažil sám, nemůže dost živě představit si všeobecné rozechvění, všecku pohromu, spoustu a zkázu těchto dní ani dle zpráv nejobširnějších. Pamětníci památného roku 1848. tvrdí, že od té doby neudálo se v Praze nic tak

bouřlivého jako nyní na sklonku r. 1897., v předvečer padesátého výročí revolučních výjevů sběhlých na úsvitě nové, zdánlivě svobodnější doby — kdo všeho byl očitým pozorovatelem, dá miněni tomu za pravdu.

Po bouři sebe hroznější nastává vždy klidné ticho. obzor se vyjasní, vzduch je čistý, svěží. Ale v první chvíli je každý ještě mocně dojat, ohromen a tak i my za čerstvého dojmu posledních bouří pražských troufáme si pouze zaznamenati, co vše se sběhlo, ponechávajice podrobnější posouzení všech udalostí těm, kdo za plného jasu dýchatí budou bohdá vzduch docela čistý, těšiti se budou klidu nikým nerušenému.

Bouře pražské, samy v sobě vážné, nabyly tím většího významu, že udály se ve chvíli důležitějšího obratu politického; po neslýchaných, pustých výjevech ve vídeňském parlamentu padla vláda Badenova a za všeobecného rozruchu nastoupilo ministerstvo Gautschovo.

Průběh pražských bouří.

Malé vzrušení nastalo v Praze již 27. listopadu, kdy na Františkově nádraží byl očekáván příjezd socialistických poslanců z vídeňské sněmovny. Posl. Steiner chtěl před nádražím ke shromážděným stoupencům promluvit, což policejní stráž překazila.

V neděli, dne 28. listop. dop. konalo národní dělnictvo v restauraci „u Rozvařilů“ na Poříčí protestní schůzi proti jednání socialistických poslanců na říšské radě. Po schůzi došlo k malé srážce s policií a sociálními demokraty na Václavském náměstí; sociální demokraté měli v neděli dopoledne v hostinci „u lišky“

schůzi, v níž mluvil posl. Steiner, načež došlo k různým demonstracím, proti nimž policejní stráž zakročila.

Uvedené bylo pouze nepatrnou předehrou k bouřlivým událostem dalším, jež byly v první řadě přímo vyvolány demonstrací německých studentů v pondělí, dne 29. listopadu. V pondělí dopoledne sešli se posluchači německé university v Karolinu, kdež oslovil je rektor dr. Ulbrich a když pak děkan právnické fakulty dr. Finger zaručil se policii za pořádek, táhli buršáci nerušeně, ale vyzývavě přes Václavské náměstí do Štěpánské ulice, kde je nová místnost buršáckého spolku „Schlarafie“. Tam až klidně nedospěli, neboť jako byl celý jich průvod vyzývacím, tak zejména výstředně počínali si na Václavském náměstí; když ze řady jejich ozvalo se volání: česká pakáž!, došlo k první srážce, české obecenstvo projevilo hned svou nevoli. Toho však buršáci valně nedbali a židovský posluchač německé techniky J. Löwy udeřil z nenadání českého medika Mařka holí do hlavy, načež byl rozezleným zástupem povalen k zemi a stlučen. Zatím co zkrvácený Löwy odvážen ve drožce do nemocnice, došlo na Václavském náměstí k novým srážkám.

Zabaveno.

Vyzývací tažení buršáků způsobilo především mezi českým studentstvem značné rozhořčení. Čeští akademikové vyslali ke starostovi pražskému, dru Podlipnému deputaci se žádostí, aby se jim poskytla aspoň taková ochrana, jakéž požívají němečtí studenti; dr. Podlipný prohlásil, že bude pečovati o bezpečnost obecenstva, proti němuž zakročovala policie všude rozhodně. Akademikové čeští usnesli se pak na pořádání manifestační schůze, načež se klidně rozešli. Zatím vyzývací průvod buršáků a telegrafické zprávy o protičeských násilnostech ve zněmčeném území přiměly starostu pražského dra Podlipného ke svolání mimořádné schůze městské rady, jež zůstala hned

v permanenci a vyslala k policejnímu řediteli Dörflovi deputaci se stížností proti jednání policie.

Zabaveno.

Došlo k opětným srážkám, za nichž zejména u německého divadla rozbito několik oken, načež povolány před divadlo dvě setniny myslivců. Mezitím zakročil dr. Podlipný u policejního ředitele proti počinání stráže, načež nabádal zástupy lidu v ulicích k pokojí. Za všech uvedených událostí bylo mnoho osob zatčeno a raněno.

V úterý, dne 30. listopadu došlo ke vzrušení ještě většimu. Odpoledne konala se manifestační schůze českého studentstva v budově české techniky za účastenství 3000 akademiků, kteří jednomyslně přijali resoluci, v níž odsouzeny vyzývanosti německých studentů, protestováno proti násilí páchanému ve zmínčeném území a vedena stížnost proti policejní stráží v Praze. Na to uspořádána před staroměstskou radnicí dru Podlipnému ovace, jížúčastnilo se na 20 tisíc lidu; starostovi Podlipnému vysloveny díky za mužné hájení zájmů studentstva i občanstva. V městské radě pražské rokovalo se o posledních událostech a projeveny mnohé stížnosti na policejní orgány; dr. Podlipný sdělil, že zakročil u policejního ředitele. Mezitím konal se velký demonstrativní průvod obecnstva pražskými ulicemi za zpěvu národních písní. Policejní stráž chovala se již zdrželivěji, ale za to zakročilo vojsko, což vyvolalo nové vzrušení. Značnějších rozměrů nabylo roztrpčení, když na Příkopech byl shromážděný lid podrážděn hozením kamene a jiných předmětů ze židovsko-německých místností.

Zabaveno.

Před německým divadlem poraněno více osob bodáky a šavlemi, vojsko pak zakročilo také na Václavském náměstí, kde bylo z paláce německého šlechtice Aehrenthala lázeno ka-

mením a jinými předměty na lid, jenž v rozezení roztráštěl všechna okna paláce, jakož i nedalekého buršáckého domu „Schlarafie“. Podobně spustošena byla celá řada německých a židovských domů. Zatčených a raněných opětně bylo mnoho. Na Vinohradech došlo večer k pohnutým projevům protižidovským.

Ve středu, dne 1. prosince pokračoval podrážděný lid v demonstracích již časně z rána. Na mnoha místech vytlučena okna, v místnostech buršáckého spolku „Schlarafie“ rozbito všecko. Na Vinohradech a ve Vršovcích drancovány různé židovské krámy. V Žitné ulici bombardovány dva německé domy, ve Školské ulici rozbita okna a tabule buršáckého spolku „Germania“ a podobně pustošeno všude vše, co jevílo se býti majetkem německým a židovským. V poledne pojednou objevila se vojenská jízda, dragouni s tasenými šavlemi tryskem projížděli ulicemi, v nichž udály se největší výtržnosti. Hned po poledni obsazeno vojškem Václavské náměstí, na něž byl přístup až do noci zamezen, všecky okolní ulice zastaveny pěchotou. Předchozí demonstrace daly podnět k náhlé změně ve všech pražských ulicích; nárožní černožluté tabulky a německé firmy kvapně odstraněny, na firmách dvojazyčných zamazány nápisy německé, na českých obchodech a domech objevily se červeno-bílé prapory. Odpoledne odebrala se celá městská rada k místodržiteli se žádostí, aby vláda doznala, že český živel byl provokován a že policie dopustila se přehmatů. Současně zakročili v témže smyslu posl. Březnovský a Kaftan u ministerského předsedy Gautsche ve Vídni. Přiznivou poněkud byla na první pohled jen odpověď místodržitele hr. Coudenhova. Městská rada vydala pak k občanstvu provolání klidu a míru. Ale klid nenastal. Odpoledne vypleněny četné židovské krámy v josefovské čtvrti, k večeru pak nastaly značné výtržnosti a drancování mnohých obchodů židovských také na Vino-

hradech, což nezamezil ani útok policie i vojska. Nej-
 hůře však dopadlo to na Žižkově, kde jak policejní
 stráž tak vojsko stříleli do lidu, při čemž mnoho osob těžce
 raněno. K výtržnostem došlo večer i na Smíchově.
 Vybijení a plenění německých a židovských domů
 trvalo pozdě do noci, několik židovských obchodů bylo
 úplně vydrancováno a zapáleno; takovým způsobem
 byla již z večera spustošena na Staroměstském ná-
 městí židovská kavárna „u prince“, z níž všecko za-
 řízení vyneseno a spáleno na náměstí. Za všech srážek
 během středy bylo přes 150 raněných a několik
 mrtvých; ve středu byly všude bouře nejzuřivější.
 Také v okolí Prahy, zejména v Libni udály se větší
 výtržnosti. Mezi pražskými Židy jevil se veliký postrach,
 jejich obchody byly již ve dne pozavírány.

Protižidovské výtržnosti

nabyly ve třech dnech rázu nejprováznivějšího,
 neboť provázeny byly pleněním a pustošením ži-
 dovských krámů, jichž poškozena celá řada. V úterý
 vytlučena okna německých místností hostinských a
 kavárních, v nichž se scházejí Židé, jako „Conti-
 nental,“ „Central,“ restaurant Püschnera, jakož
 i v redakcích německožidovských listů „Bohemia“
 a „Pr. Tagblatt.“ Na Starém městě rozbity velké
 lampy před firmami Grünberger, R. Iserstein,
 S. Roubitschek a strháno mnoho židovsko-německých
 tabulek. Na Vinohradech v úterý večer bombardován
 hračkářský závod Steina a Freunda, obchod Schnab-
 lina a Weigerta, vedle něhož úplně vypleněna ži-
 dovská kořalna; dále vytlučena okna židovským
 obchodníkům Fischerovi a Bendovi. Ve středu
 odpoledne táhl veliký zástup do josefovské čtvrti,
 kde byly vybijeny a pleněny židovské krámy;
 zboží v těchto obchodech bylo buď rozbito nebo

vyházeno na ulici. Nejdříve vytlučeny obchody M. Taussiga a Wotitzkého. Toto „rabování Židů“ vyvolalo v celé čtvrti veliký postrach, deputace židovských obchodníků šla hned k policejním řediteli žádat, aby do židovské čtvrti bylo posláno vojsko. To se okamžitě stalo, ale přes to vytlučeno množství oken a výkladních skříní židovských, rovněž rozbítá okna ve všech třech synagogách. Dále spustošena lékárna Taussigova a vypleněn pekařský krám V. Löwita, kde byla také v celém domě rozbítá okna, na to přepadeny a poškozeny krámy L. Löbische, V. Taussigové, S. Berga, Ig. Freulera, J. Taussigové, M. Kominika a mnoho jiných židovských obchodů v Rabinské a Dušní ulici. I když byli výtržníci zaháněni silnými oddily pěchoty, ještě na ústupu vytloukali židovské krčmy; na mnoha místech došlo k prudkým výstupům mezi Židy a demonstranty. Na Vinohradech vydrancováno k večeru několik židovských krámů v Havlíčkově třídě; za ohromné vřavy byly vyvráceny dveře a v krámech vše pleněno, zboží házeno na ulici, roztrháno a rozebráno. Úplně spustošeny krámy J. Weissbergra, obchodníka oděvy, V. Fischera, jemuž sklad sena a slámy rozházen po ulici, R. Vogla, kořalna O. Pacovské a uzenáře „u jednorožce.“ Podobně pustošeny večer židovské obchody na Žižkově, kde zejména přepadeny krámy Bondyho, Rosenzweiga, pekaře Kátze, Ad. Picka; v noci vznikl požár ve vypleněném krámě Žida Glasera. Také v Praze došlo ve středu večer k ničení židovských závodů. V Celetné ulici vytlučeny všechny krámy židovských obchodníků, ve Dlouhé třídě a Myslíkově ulici několik obchodů vypleněno. V Pickových mlýnech vymlácena okna. Největší spousta způsobena byla na Staroměstském náměstí, kde byla židovská

kavárna „u prince“ úplně vydrancována; celé zařízení vyházeno na hromadu před staroměstskou radnici, barikáda polita petrolejem a zapálena, mezitím rozbita v kavárně všechna okna i dveře. Na Smíchově byla rovněž rozbita okna židovským obchodníkům. V Holešovicích roztržena byla všechna okna v hotelu Roubitschka, v obchodu M. Poppra, v továrně Lokesche a j. Ve čtvrtek ráno pokračovalo se na Vinohradech v pustošení. V noci vypukl oheň ve vypleněném krámu A. Frieda; před spustošeným krámem L. Kohna zapálena kupa papíru. Teprve rozhodné zakročení vojska zamezilo další hromadné plnění.

Stanné právo.

Ve čtvrtek, dne 2. pros. nadešlo veliké překvapení, jehož se nikdo nenadál. Z rána ještě lid odvážně na různých místech, zejména na Vinohradech drancoval židovské krámy, ačkoli všude již tábořily vojenské hlídky a vešlo ve známost, že pražská posádka je sesílána pěšími pluky z Terezína a Josefova, odpoledne pak učiněna rozsáhlá opatření vojenská. Z odpoledních listů pak mžikem rozlétla se kormutlivá zvěst, že na Prahu i předměstí uvaleno **stanné právo**. Úřední telegram z Vídně oznámil: „Následkem zpráv došlých dnes v noci o těžkém ohrožení bezpečnosti osobní a majetku v Praze a předměstích nařídil předseda ministerstva vnitra ve shodě s ministrem spravedlnosti po jednomyslném souhlasu všech ministrů stanné právo v Praze a soudních okresích v Karlíně, Žižkově, Kr. Vinohradech a Smíchově na základě § 430 tr. ř. K udržení veřejného pořádku a jistotě obecnosti stala se potřebná vojenská opatření.“

Velký dosah tohoto rozhodného zakročení vyvolal všeobecně hluboký dojem. V první chvíli málokdo

věděl, co stanné právo znamená, ale každý to hned cítil. Dragouni ve dne tryskem hnali se ulicemi a rozháněli shromážděné zástupy, po vojenském úřadě městí a jiných hlavních třídách chodily vojenské hlídky s nasazenými bodáky, všude nalepena vyhlášení místodržitelství, že „s veškerou přísností zavésti pořádek“. K večeru policejní úředník, provázený setninou pěchoty, po trojím zatroubení ohlašuje zavedení stanného práva; důstojník s tasenou šavlí stojí vedle něho, vojíni tvoří polokruh — když dočetl, zavzní povel: „Colonne, links um!“, policejní úředník ve vojenském průvodu jde dál ohlašovat Jobovu zvěst, že zločiny proti stannému právu stihají se bez odkladu trestem smrti . . .

Toto vládní opatření mělo okamžitě mohutný účinek. Každý si hned vzpomněl, že nařízení ministerstva ze dne 12. září 1893., jímž na konci vlády Taaffovy zaveden byl v Praze výminečný stav, z daleka nemělo tak dalekosáhlý význam, jako zavedení stanného práva na počátku vlády Gautschovy. Po horečném, napjatém ruchu dnů předchozích rázem následovalo všeobecné ochabnutí, ochladnutí; z nařízení policejního zavírány výkladní skříně obchodních místností již o 5. hodině odpo., domovní vrata o 7. hod. hostince a kavárny o 9. hod. — ve večerních hodinách, ve kterých jindy po celé Praze bývá čilý život, bylo nyní mrtvo. Schůze zakázány, zábavy odloženy,

Trest smrti stal se vážnou výstrahou také pro lidi, kteří dříve byli schopni všelijakých přehmatů. Každý záhy si uvědomil, že při náhlém soudu určuje se bezodkladné jednání trestní pro zločiny vraždy, loupeží, zhárství nebo zločiny veřejného násilí dle § 85. tr. zák. (zlomyslné poškození cizího majetku), jež jsou spáchány v případě vzpoury.

V Praze prolášeno stanné právo jen pro jediný z těchto zločinů, a sice pro zločin dle § 85. tr. z.,

spáchaný zlomyslným poškozením cizího majetku, když škoda, která povstala nebo kterou pachatel zamýšlel, převyšuje 25 zl., nebo když bez ohledu na výši škody z toho povstati může nebezpečí pro život, zdraví nebo tělesnou bezpečnost lidí aneb pro cizí majetek ve větších rozměrech, aneb zlomyslné poškození na železnicích aneb vůbec za poměrů obzvláště nebezpečných.

Dle ustanovení trestního řádu o náhlém soudu §§ 430—445. musí býti v podobných případech, kde není třeba řízení zdržovati předběžným vyhledáváním, kde se jedná o osoby při skutku dopadené, nebo o kterých důvodně se očekávati dá, že důkaz viny jejich bezodkladně se provésti dá, ihned po dopadení pachatel postaven před náhlý soud, jehož jednání je ústní a veřejné. Dle § 441. tr. ř. má se řízení omeziti pouze na důkaz o činu, pro který stanné řízení zavedeno. Prohlášení o vykonání rozsudku má býti bez prodlení provedeno.

Dle § 442. tr. ř. zní rozsudek na **trest smrti**, byl-li obžalovaný jednohlasně uznán vinným. Zejména to platí v prvních případech náhlého soudu, jež mají býti odstrašujícím příkladem ku zjednání pokoje. Dále praví § 445.: Proti rozsudku stanného soudu není žádných právních prostředků a žádost za milost, nechť ji kdokoli podá, nikdy nemůže míti za následek odklad trestu.

Trest smrti vykonán budiž z pravidla **dvě hodiny** po prohlášení rozsudku, toliko na výslovnou prosbu odsouzeného může mu býti povolena ještě třetí hodina k jeho přípravě na smrt.

Když pak ještě se roznesla zpráva, že také pražský kat Wohlschläger byl povolán do budovy zemského trestního soudu k vykonání příprav pro náhlý soud, přešla každému chuť k páchání jakýchkoli nepřístojností.

Za předchozích bouří bylo dost obětí všech vý-

tržností. Jenom na ochranné stanici pražské bylo ošetřeno lékařsky půldruhého sta raněných.

Ku potlačení výtržností byla pražská vojenská posádka neustále konsignována a k její posile povolány z jiných měst: 1 prapor pěšího pluku č. 74, 3 prapory pěš. pluku č. 49, 1 prapor pěš. pluku č. 91, 1 prapor pěš. pluku č. 92, 1 prapor pěš. pluku č. 94, 3 škadrony pluku dragounů č. 6 a po 1 škadroně pluků č. 7 a 14. Celkem bylo v Praze soustředěno 25 praporů pěšího vojska, okrouhle asi 7500 mužů a 7 škadron dragounů.

O pražských udalostech došlo ku projevům také v rakouské delegaci, kde podnět k tomu dal del. Gross, jenž ve schůzi dne 1. prosince zodpovědnost za vnitřní poměry svaloval na Čechy. Proti tomu rozhodně se ohradil dr. Herold, jenž odsoudil německé snažení, aby pro výtržnost v Praze zapomenulo se na výtržnosti vídeňské; řečník pravil, že to byla nešikovnost, když německým studentům byl dovolen demonstrativní průvod po Praze, načež rozčilení v lidu propuklo v plamen a vedlo ke smutným důsledkům. Ve schůzi ze dne 4. prosince stěžoval si del. Kaftan na jednání vojska v Praze a uvedl případy, v nichž velící důstojníci napadli klidné občany šavlemi; dále připomenul, že němečtí vojáci ubytovaní v české realce volali na kolemjdoucí: hej! a dopouštěli se jiných bezohledností. Zemský poslanec dr. Pinkas byl zatčen a dopraven na velitelství, když šel na Malou Stranu konejšit lid. Posléze stěžoval si del. Kaftan, že do Prahy bylo za příčinou demonstrací vysláno vojsko neumějící česky mluvit.

Ticho po bouři.

Sotvaže se rychlostí blesku rozlétna po Praze zvěst o zavedení stanného práva, jevil se na venek vše-

obecný klid, nerušený žádnou větší výtržností. Minul první, druhý, třetí den, stále ticho, po prohlášení stanného práva nikdo se nedopustil skutku, který by v sobě obsahoval zločin dle § 85. tr. z. a proto před náhlý soud nepostaven ani jediný vinník.

Když došla zpráva o vládním prohlášení, sešli se hned na staroměstskou radnici zástupci všech tříd českého obyvatelstva; shromáždění se usneslo, že převezme do vlastní ochrany bezpečnost Prahy, když vojsko bude z ulic odstraněno a stráž bezpečnosti zakročí jen tehdy, bude-li volána ochranným sborem občanským. Ale deputace za tím účelem poslaná k místodržiteli vrátila se s nepořízenou; místodržitel odpověděl, že sám je zodpovědným za pokoj i bezpečnost majetku všech občanů pražských.

Po prohlášení stanného práva udály se výtržnosti jen ojedinelé, menšího rozsahu. Ve čtvrtek dne 2. prosince večer spustošeno průčelí synagogy na Smíchovské, kde hned zakročilo vojsko. V noci bombardován kamením nákladní vlak dráhy Františkovy jedoucí z Nuslí do Hostivaře. Večer dne 3. prosince došlo k velkému vzrušení ve Spálené ulici před domem ochranné stanice; důstojník vedoucí vojenskou hlídku, domníval se, že bylo z jednoho domu na vojáky střeleno, načež jeden z vojáků střelil do otevřeného okna v prvním poschodí a pak pozdě do noci konána prohlídka všech bytů v sousedních domech, ale bez výsledku. Na Žižkově došlo téhož večera ke shluku lidu, při němž vojenská hlídka vystřelila na poplach. V Košířích vznikl z neznámé příčiny požár ve dvorci Žida K. Schablina; košířští Židé žádali pak za ochranu vojska, v čemž jim bylo hned vyhověno. Během 3. prosince zatčeno v Praze a okolí 21 osob pro neuposlechnutí vojska a stráže. Dne 4. prosince byl již v celé Praze nerušený pokoj, noční život utuchl naprosto. V neděli dne 5. prosince projížděly a procházely vojenské hlídky ulicemi; ale

nikde neměly podnětu k vážnějšímu zakročení; obecnostvo ve všedních dnech zaměstnané procházelo se po celou neděli po ulicích a na různých místech prohlíželo si zbylé stopy různých potlučených domů a vypleněných krámů — jinak zevně jevil se všude mírný klid.

Tak náhle nastalo ticho po krátkých, ale krutých bouřích.

Ohlas na českém venkově.

Vzrušující zprávy z Prahy a částečně také z území národně smíšeného vyvolaly všude na českém venkově nejen dlouhou řadu vážných projevů, ale také mnoho demonstrací proti Němcům a Židům. Zaznamenáváme zde stručně, co se kde přihodilo.

V Plzni došlo k velikému shluknutí večer 1. prosince. Před obydlím posl. Dyka a před radnicí zpívány vlastenecké písně, načež vytlučena okna v německé tělocvičně, v hotelu u Waldeka a Pilsnerhofu. Demonstraci proti socialistickému posl. Vrátnému překazila policie. Proti vůli starosty dra. Petáka, jenž sám konejšil lid, zakročilo pak vojsko. Podnět k výtržnostem dali židovsko-němečtí buršáci, kteří vyzývavě si v městě počínali. Večer dne 2. prosince došlo k opětným nepokojům. některé ulice obsazeny vojskem. Okna rozbita ve více židovských domech.

V Táboře působil posl. dr. Lang s městskou radou k utišení pobouřeného lidu, ale přes to došlo dne 3. prosince večer k projevům protizidovským. Větší srážka nastala u obchoďu B. Goldsteina, jenž pro neslušnou nadávku byl ztýrán, načež zboží z krámu vyházáno ven. Na to skoro všem Židům vytlučena okna, synagoga potlučena kamením. Následkem všeho povolány z Benešova dvě setniny vojska.

V Berouně zástupy lidu místního i okolního dne

2. prosince večer vytloukaly okna Židům a Němcům; další výtržnosti zamezilo vojsko s četníky.

V Říčanech byla v noci na den 2. pros. rozbita okna v domech obývaných Židy; mezi lidem jevilo se velké rozechvění.

Na Kladně byly v noci na den 1. prosince rozházeny po městě plakáty s nápisem: „Na Židy a na Němce!“ Ve dne jevil se klid, ale večer došlo k velkým výtržnostem. U domu německého notáře Pohla položena dynamitová patrona, načež dům strážěn četníky.

V Mělniku byla dne 1. a 2. prosince vytlučena okna u několika židovských domů a v židovsko-německé škole.

V Lounech rozbita v noci na 3. prosince okna u Židů B. Bermanna, J. Taussiga a M. Hellera. Následkem toho sesílána městská policie k udržení pořádku.

V Libochovicích byla v noci dne 3. prosince vytlučena okna židovsko-německé školy a některých židovských bytů.

V Mladé Boleslavi vyvolaly pražské demonstrace mocné pohnutí. Zvláště večer dne 1. prosince nastalo vážné vzrušení. Židé, kterým patří na staroměstském náměstí většina obchodů, zavírali kvapně krámy a zamykali se v bytech. Lid místní i z okolních obcí nedbal zakročení policie. Následkem demonstrací, při nichž rozbito mnoho oken, zůstala v městě posádka vojenská, jež měla odjeti do Prahy.

V Jičíně rozbita v noci na den 2. a 3. prosince okna v německém kasině, v židovské škole a synagoze, jakož u některých krámků židovských; mimo to shozeno několik německých tabulek. Proti hlomozcím zástupům zakročilo vojsko.

V Novém Bydžově byla v noci na 2. prosince vytlučena okna v židovské škole a v obchodech Kleina, Sachsla, Neumanna, Poriassa, Brauna a j. Večer byl po městě velký průvod lidu, před nímž se Židé skryli.

V Hradci Králové byly vážné protižidovské výtržnosti večer dne 2. prosince. Skoro všem obchodníkům židovským vytlučena okna. Několik set lidí, většinou z okolí, sešlo se na malém náměstí, odkud nastal průvod po celém městě. Nejvíce zpustošen nový hotel Žida Fränkla, kde rozbity veliké tabule oken v přízemí i v prvním poschodí, mimo to poškozeny lampy, zrcadla i nábytek. Když strážníci s četníky nemohli zdolat přesilu lidu, povoláno k zakročení vojsko, ale přes to řádl lid dále proti Židům, z nichž zejména poškozeni Günsburger, Ganz, Bass, Bergmann. Singer. dr. Taussig a j. Uklidnění nastalo teprve k ránu, Židovští obchodníci měli dne 3 prosince většinou krámy uzavřené; vojsko zůstalo pohotově, hejtmanství nařídilo zavření hostinců o 10. hod. večer.

K podobným výtržnostem došlo v menší míře ještě v Českém Brodě, v Kolíně a v jiných místech českých,

Národní očista.

„Všichni věrní Čechové, jak v Praze tak i na venkově se tuto napomínají, aby ke cti nové konstituce svoje německé firmy, štíty a vývěsky zrušili a české si vyvěsili, aby se tak s námi vnitřně i zevnitřně stala důstojná změna — dokažme světu, že Čechové sice dvě stě let spali, ale nevyhynuli!“

Tak hlásal a toužil už památného roku 1848. chrabřý bojovník náš Karel Havlíček, jeho nadšená tužba bezmála padesát let zůstávala naší trudnou sužbou, naše stověžatá, zlatá slovanská, královská Praha byla pořád a pořád českou a slovanskou jen v našich ústech a srdcích, ale vnější její ráz byl stále utrakvistickým, dvojjazyčným, obojživelnickým. Ať jste pohleděli kamkoli, všude

v houfě německo-českých a pouze německých nápisů jako bílé vrány ztrácely se nápisy ryze české.

Nebyli tím vinni pouze Němci a Židé, jak si klamně namlouváme, ale z velké části také mnozi a mnozi češti obojživelníci. Ale neutěšený ten zjev bohdá docela již náleží minulosti, po posledních bouřích osvěžil se pražský vzduch na polovici nečeských nápisů zmizelo, Praha konečně vypadá trochu čestěji. Tak teprve v době bouří r. 1897. skutkem stala se slova, jež Havlíček pronesl už za bouřného r. 1848., konečně v zevnějším vzezření Prahy stala se důstojná změna.

A významná změna vnitřní nadešla ve všem občanstvu pražském Co tu bylo stále divných různic, nehodných neshod, potýček, šarvátek, ze kterých jen a jen kořistili odpůrci naši. Nyni v Praze zavládla jednomyslnost dávno nebyvalá a jako studentstvo české vážně ve své manifestační schůzi projevilo solidaritu bez rozdílu politických i jiných barev a společně chce přikročiti k vlastenecké práci, jako veliké řady dělnictva ukázaly, že nehoví cizím choutkám a štvanicím mezinárodním, ale národně smýšlí, tak i všecko ostatní občanstvo osvědčilo, že po zlých příhodách posledních je nakloněno dobré, důstojné změně vnitřní.

Ale pro poslední bouře byli jsme před ostatním světem zhanobeni a zlolajnými klevetami pošpiněni novinami židovsko-německými. Záleží proto na politických zástupcích národa českého, aby zamezili další ostouzení českého jména, vydatněji než dosud hájili českou čest a tak platně přispěli k vyplnění slov Havlíkových, k úplnému splnění toho, aby ve všem a všude stala se s námi vně i zevnitřně důstojná změna

Za bouře počala naše národní občanská pokračujeme v dobách pokojných úsilovně vsácní.

Dobré heslo české

„SVŮJ K SVĚMU!“

provádí

všude v Čechách, na Moravě, ve
Slezsku i mezi Čechy v cizině ode-
bíraný a oblíbený

antisemitský týdeník: -----

„NOVÉ LISTY“.

Ychází v Praze každou sobotu.

Roční předplatné 5 zl., s poštovním 6 zl.

—● Jednotlivá čísla 10 kr. ●—

„NOVÉ LISTY“

doporučují se

k výhodnému inserování
všem křesťanským českým firmám.

Číslo na ukázkou pošle každému

správa „Nových Listů“

v Praze, Ječná ulice číslo 15.

Antisemitské ☉ ☉ ☉
☉ ☉ ☉ ☉ ☉ ☉ ☉ letáky.

Cena 4 kr.

Jak si Židé podmanili svět

Napsal

JAN JISKRA.

Zvláštní otisk z »Nových Listů«

